

Novi grobovi

JAKOB BRGOČ

Po dolgotrajni boleznii je preminil večeraj zjutraj v Maple Grove bolnišnici v Chesterland, Ohio, Jakob Brgoč, p. d. Kotnik, star 60 let. Stanoval je na 10318 Reno Ave. Doma je bil iz vasi Klenik, fara Slavna pri št. Petru na Krasu, odkoder je prišel v Ameriko pred 33 leti. Bil je član društva Na Jutrovem št. 477 S.N.P.J.

Tukaj zapuška soprogo Rose, rojena Shuster, brata Johna in Verona, Pa., brata Antona, v starem kraju pa brata Franceta in štiri sestre, Marijo Kern, Antonijo Stauer, Frančiško Smrdl in Johanno Rotar ter več bližnjih sorodnikov tu in v starem kraju. Pogreb se vrši v sredo zjutraj ob 8.30 uri iz pogrebnega zavoda Louis Ferfolia v cerkev sv. Lovrenca ob 9. uri in nato na pokopališče Calvary.

MATEVŽ LUŽAR

V petek popoldne je umrl po dolgi boleznii Matevž Lužar, star 71 let, stanujoč na 1040 E. 68 St. Doma je bil iz vasi Veliki vrh, fara Bloke pri Novi vasi, odkoder je prišel v Ameriko pred 50 leti. Bil je samski ter je živel pri bratu Andreju, katerega tu zapuška, v starem kraju pa zapuška brata Jakoba in več sorodnikov. Pogreb se vrši v torek zjutraj ob 8.30 uri iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida ob 9. uri in nato na pokopališče Calvary.

RICHARD E. MAHONEY

Včeraj popoldne je umrl po dolgotrajni boleznii v St. Alexis bolnišnici Richard Eugene Mahoney, 17 mesecev star sinček James in Helen Mahoney iz 307 E. 257 St. Otroci je bolehal na želodcu ter je bilo na njemu izvršenih več operacij tu in po odličnih zdravnikih v Bostonu, toda vse zaman.

Poleg staršev zapuška sestro Kathleen in staro mater Mrs. Anna Tomažič, ki vodi grocerijsko trgovino na Grovewood Ave. in E. 169 St. Pogreb se vrši v sredo iz Grdinovega Lake Shore pogrebnega zavoda, 17002 Lake Shore Blvd.

JOHN TURK

Po dvo-mesečni boleznii je umrl v soboto zjutraj ob 10. uri John Turk, vdovec, stanujoč na 1604 E. 41 St. Pred leti je vodil krojačnico na E. 40 St. in St. Clair Ave. Doma je bil iz Lož ter je bil star 78 let.

Tu zapuška sina John in hčer Mrs. Anna Turk Gona, štiri vnukne in sestro Mrs. Frances Oblak na E. 61 St., v starem kraju pa tri brate. Pogreb se vrši v torek zjutraj ob 10. uri iz Grdinovega pogrebnega zavoda, 1053 E. 62 St., v cerkev Immaculate Conception in nato na pokopališče Calvary.

JEROME J. GRZINČIČ

Na svojem domu je umrl Jerome Jerolin Grzinčič, stanujoč na 624 E. 131 St., preje pa več let na 1540 E. 45 St. Bolan je bil 13 mesecev ko ga je zadela mrtvica. Star je bil 68 let in je bil doma iz Klana v Istriji, odkoder je prišel v Ameriko leta 1905. Bil je član društva sv. Jožefa št. 99

GRE ZA AMERIŠKO VARNOST: EISENHOWER--SENATOR GEORGE

WASHINGTON, 23. januarja—Danes se vrši v Beli hiši važen sestanek vseh odgovornih tajnikov in članov Varnostnega sveta. Seja se vrši pod predsedstvom Eisenhowerja. Na seji obravnavajo splošni svetovni položaj in vprašanje kje smo z domačo varnostjo.

Predsednik Eisenhower si je dal predložiti poročila svojih vojaških poveljnikov, državnega tajnika John Foster Dullesa, kakšen je položaj v svetu, poročilo načelnika komisije za atomsko energijo Lewisa Straussa, kje smo na atomskem polju in poročilo Varnostnega sveta za Ameriko.

Eisenhower je pozval k sebi v Belo hišo na poseben sestanek demokratskega senatorja Walterja Georgea, ki načeljuje odboru za zunanje zadeve v senatu.

Senator Walter George iz Georgije se smatra za osebnega prijatelja tako predsednika Eisenhowerja, kakor državnega tajnika John Foster Dullesa. Je doma na finančnem, kakor tudi na zunanje-političnem polju.

Predsednik Eisenhower zahteva od kongresa, naj mu za daljšo dobo odobri nove milijarde ameriških dolarjev, kot ameriško pomoč tujini. Poleg te redne pomoči ameriškim zaveznikom poznamo še posebno pomoč, ki jo Amerika daje zaostlim krajem. Tudi ta pomoč naj bo za daljšo dobo, pa točno določena.

Senator George se v vprašanju te pomoči ne strinja z Eisenhowerjem. Njegov glavni princip je ta, da naj se od slučaja do slučaja odloči, kje in v kaki višini bi bila še potrebna ameriška pomoč. Eisenhower je proti znižanju davkov, tudi osebne dohodnine. Senator George je za znižanje davkov, v prvi vrsti osebne dohodnine. Kako spraviti v sklad teh dvoje politik? O tem se bosta danes razgovarjala predsednik Eisenhower in senator George.

PLIN HOČEJO PODRAŽITI!

Eastern Ohio Gas Company je zahtevala od clevelandskega župana, naj ji odobri povišanje cen za plin. Zakaj? Ker osem milijonov dolarjev čistega dobička na leto ni dovolj. Ta zahteva pa ni osamljena. V Ameriki gre za veliko vprašanje, katero mora rešiti federalni kongres v Washingtonu, ali naj se industrija plina sploh sprosti vsakega nadzorstva od strani federalne vlade, pa tudi držav in občin in bi tako delala po principih neomejenega kapitalizma.

Senator Paul Douglas ima svojo politiko. Postavil se je na čelo opozicije zoper sedanji zakonski predlog, ki naj da industriji plina popolno svobodo. Texas je država, kjer so glavna središča tudi industrije plina. V Texasu sta doma tako predsednik spodnje zbornice Sam Rayburn, kakor tudi vodja demokratskih senatorjev Lyndon Johnson. Oba sta demokrata. Kako bosta nastopala v tem gigantskem dvoboju? Senator Douglas je izračunal, da bi popolna svoboda industrije plina imela za posledico, da bi potrošniki plina izdali \$600,000,000, do \$900,000,000 na leto več za plin.

Unijske centrale so z vso močjo podprle senatorja Douglasa in pozivajo svoje članstvo širom Amerike, naj pošljejo račun za plin svojemu senatorju v Washington, mu prikažejo, koliko plačujejo in koliko bi plačevali v bodočnosti za plin, pa ga rotijo, naj glasuje zoper predlog, kakor je predložen.

Senator Douglas tudi dokazuje, da so sedanje zaloge plina z rezervami ocenjene na 12 in pol milijarde dolarjev, da pa bi z odpravo federalne kontrole poskočile na \$30,000,000,000.

Na sestanku z Eisenhowerjem bodo obravnavali tudi poročilo državnega tajnika John Foster Dullesa, kakšni uspehi so bili doseženi v Ženevi v Švici, kjer sta se dolgo časa pogajali ameriška in kitajska delegacija. Državno tajništvo je namreč vrglo v svet vest, da so ti razgovori končani in da ni bil dosežen noben uspeh. Amerika je zahtevala od Kitajcev, naj dajo svečano izjavo, da se v dosegu svojih političnih ciljev ne bodo poslužili sile. Do te izjave bi še prišlo, toda odprto ostane vprašanje, kaj je s Formozo. Kitajci Formozo zahtevajo nazaj, Amerika to njihovo zahtevo odklanja.

35-letnica poroke

Dne 24. t.m. praznujeta poznana Mr. in Mrs. John in Cecilia Zupančič iz 460 E. 270 St. 35-letnico svojega srečnega zakonskega življenja. Slavljenca čestitamo in jima želimo še na mnoga leta zdravja in sreče v skupnem življenju.

Kroček št. 3 Prog. Slov.

Članice veselničnega odbora kročka št. 3 Prog. Slovenk so prošene, da pridejo v torek ob 7. uri zvečer v klubove prostore Ameriško jugoslovanskega centra, kjer se vrši sestanek glede priprav za maškerašno veselico, katerega se vrši 12. februarja. Kroček se zahvaljuje tudi Mrs. Agnes Planinšek, ki je darovala \$5. v kročkovo blagajno. Tajnica bo navzoča v sredo, 25. jan., v Ameriško jugoslovanskem centru, ko bodo tudi drugi društveni tajniki pobirali asesment, in članice, ki nimajo plačanega asesmenta, ga lahko tedaj poravnajo.

KAJ VSE SE BO ZGODILO DO LETA 1975

Seveda, če bo mir. Za napovedi, ki jih pričujemo, pa nam ne služijo kot podlaga kake pravljice ali kake fantazije, marveč dejstva! Poskusi, in to celo z uspehom, se namreč vršijo že danes. V dobi dvajsetih let, ki so pred nami, bo šlo le še samo za to, kako nove iznajdbe in uspehe napraviti za splošno ameriško ljudsko last.

Gre za prebivalstvo. Danes se v Ameriki na vsakih 12 sekund rodi en otrok. Ker se bo prebivalstvo pomnožilo, se bo leta 1975 rodil en otrok že na vsakih osem sekund. V Združenih državah imamo danes 166 milijonov prebivalstva, leta 1975 ga bo 200 milijonov.

Atomska energija, avtomat, pritiskanje na gumb, to bo vsebina našega praktičnega dela. Amerika je vajena spreminjanja razvoja in napredka. Postavili bodo take hiše, v katerih bomo stene postavljali, kakor se nam bo zljubilo s pritiskom na gumb. Enako stopnišča. V enodružinski hiši bo širok prostor, kjer bo jedilnica, kuhinja in družinska soba en sam velik prostor. Televizija bo seveda v barvah. Telefon bo ostal, bo pa spopolnjen in bomo pri telefonskem razgovoru videli sliko tistega, s katerim se razgovarjamo. Nič več današnjih štedilnikov. Vse na električno-atomski pogon, vse na hitro. Sila elektrike! Čas ne bo več vprašanje. Če bo mati hotela na hitro dati otroku gorke jed, bo to napravila v 45 sekundah. Kuhanje bo nadvse enostavno. Zavrtiš, pritisneš na gumb, sila deluje in kosilo je pripravljeno v 30 minutah. Tudi pranje in sušenje perila bo električno avtomatsko.

Povdarjamo še enkrat, da se ti poskusi že vršijo, so se obnesli in bo šlo v prihodnjih dvajsetih letih za produkcijo v masah. Končno pa tudi to, da bomo z novimi tehničnimi iznajdbami pač morali znati ravnati.

Mati umrla

Mrs. Mary Vidmar iz 19314 Chickasaw Ave. je prejela 7. decembra iz stare domovine žalostno vest, da ji je 2. decembra umrla po 35 let dolgi in mučni boleznii ljubljena mama Justina Babič, ki je dočakala starost 89 let. Bivala je v vasi Podgora, Videm Dobredpolje. Njen mož Anton je umrl 6. oktobra 1942. Pokojna sta imela 10 otrok: Francka je umrla mladoletna, Ivanka, Franc, Jože in Alojzij so bili ubiti. Pokojnica zapuška še živeče v starem kraju hčere Justino, Pepco in Terezijo, 19 vnukov in dva pravnuka, tukaj v Ameriki pa hčer Mrs. Vidmar, ki je mater obiskala pred petimi leti, sina Antona Babič, osem vnukov in šest pravnukov ter še več drugih sorodnikov tukaj in v stari domovini. Bodi pokojnici lahka ljubljena domača zemlja.

Direktorij S.N.D. Jutri, v torek, 24. jan. se vrši seja direktorija Slov. nar. doma na St. Clair Ave. Pričetek ob 8. uri zvečer. Prošeni so vsi stari in novo izvoljeni direktorji, da se je udeležijo.

ATOMSKA ENERGIJA IN DELAVSTVO: KAKŠEN BO NJEGOV POLOŽAJ Z ATOMOM V INDUSTRIJI?

DVODNEVNA IZMENJAVA TEH MISLI NA UNIJSKI SEJI

"Popolnoma se zavedamo, da bo atomska energija ustvarila nove industrije. Popolnoma se zavedamo, da gre do stare industrije lahko med staro šaro. Popolnoma se zavedamo, da bo z nastopom atomske energije v industriji potrebno, da se tako industrija, kakor tudi delavstvo selita. Delavstvo pa hoče vedeti, kaj bo z njim. Radi tega nam strokovnjaki z atomskega polja jasno povedo, kam sili atomska energija, ki bo uporabljena v industriji."—sklep vseh unij za Ohio, ki imajo svoj sedež v Clevelandu.

Prihodnjo soboto se bodo sestali v Clevelandu v hotelu Carter AFL in CIO unije železničarjev ter strokovnjaki z atomskega polja in bodo obravnavali gori označena vprašanja; seja bo trajala dva dni.

V Detroitu se vršijo nadaljni odpusti delavstva v avtomobilski industriji. Najprvo so začeli z odpusti v podjetjih Ford, General Motors in Chrysler; tam je bilo odpuščenih okrog 15,000 delavcev. Te tri avtomobilске družbe mečejo na trg 95% motornih vozil. Vse tri družbe so skoraj povsod ukinile nadurno delo. V letu 1955 je delavstvo delalo v teh podjetjih povprečno 53 ur na teden, z drugimi besedami, delo ob sobotah je bilo normalno.

Tovarna Plymouth (Chrysler Motor Co.) je sedaj odpustila 10,350 delavcev. Brezposelnih v Detroitu je okrog 25,000 delavcev iz avtomobilске industrije. Te odslovitve gre do deloma na račun zalog blaga, neprodanih avtomobilov, deloma pa na račun znižane produkcije v letu 1956. Delno znižanje produkcije avtomobilov v letu 1956 so najavile vse avtomobilске družbe.

In delničarji avtomobilskih družb? Družba General Motors ima 540,947 delničarjev; družba Chrysler ima 90,000 delničarjev, družba Ford, ki je veljala za družinsko podjetje, je vrgla na trg 10,200,000 delnic. Ponudba se je določila na \$64.50 na delnico, povpraševanje pa je bilo veliko in so delnice kmalu poskočile na \$70. Razprodaja delnic še ni končana. Ford računata, da bo v bodočem Fordu od 250,000 do pol milijona delničarjev. Povpraševanje po Fordovih delnicah pa je na vsak način dokaz, da avtomobilska industrija z njenim dobičkom še vedno vleče.

Brat se ponesrečil

Mrs. Mary Mavko iz R.D. 3, Dock Rd., Madison, Ohio, je prejela iz starega kraja žalostno vest, da se je 12. decembra smrtno ponesrečil njen brat Jožef Truden, doma iz Šmarata pri Ložu. Pomagal je svojemu bratranču Alojzju Truden, p.d. Brangetrov, v Podcerkvi, popravljati skedenj, ko se je tramovje podrl in ga do smrti poškodovalo. V stari domovini zapuška ženo, štiri otroke, starše, štiri brate in tri sestre, tukaj v Ameriki pa sestro Mrs. Mavko. Nari mu bo lahka domača gruda.

Na dopustu

Na dopust iz vojaške službe v Nemčiji, je prišel Pfc. John Nachtigal, sin Mr. in Mrs. John Nachtigal iz 17906 Windward Ave. Dobil je 20-dnevni dopust in je dospel domov baš ob času za pogreb stare matere Margaret Turšič, ki je umrla 8. januarja.

Zadnje vesti

V Ohio je bilo danes zjutraj precej mrzlo. V Youngstownu in Toledu so imeli ničlo, v Clevelandu pa okrog sedem stopinj, in je napoved ta, da bo najvišja temperatura dneva 23, najnižja osem stopinj. Mrzla vlada povsod ob Velikih jezerih, vzrok pa je ta, ker pritiska iz Kanade mrzli val.

Iz postaje Los Angeles, California, je večeraj ob 5.30 uri odpeljal vlak, namenjen v San Diego, 10 minut kasneje pa je prišlo do železniške nesreče, ki je najhujša v zgodovini Californije. Strojevodja, to namreč drži, je vozil prehitro in vlak je ob hudem ovinku iztiril, se prevrnil in se vlek naprej, pri tem pa napravil pravo razdejanje. Danes zjutraj so z gotovostjo računali, da je 29 mrtvih in 135 ranjenih potnikov, med ranjenimi nekateri zelo težko.

V Clevelandu imamo že drugi slučaj v letošnjem letu, da je zgorel otrok. V stanovanju družine Hegler na 2970 E. 71 St. je v prvem nadstropju, kjer so spalnice, gorelo. V eni sobi so spali trije otroci, dve deklici in fantek, v starosti tri, štiri in osem let. Zraven njih so spali starši, ko jih je prebudil dim. Starši so zmetali otroke skozi okno, a je osemletna Betty dobila take opekline, da je bila prenešena v bolnico, kjer je bila proglašena za mrtvo.

Lansko leto je v Clevelandu v ognju, oziroma dimu, našlo smrt 13 otrok.

V šestem nadstropju hotela Lake Shore v Lakewoodu je izvršila samomor 61-letna Helen Loudon. Vrgla se je skozi okno in se ubila. Bila je obupana nad življenjem.

Stavka v družbi Westinghouse traja že 98 dni. V Pittsburghu so sestavili posebni odbor nepristranskih civilistov in je v odboru tudi Eleanor Roosevelt. Odbor bo skušal s svoje strani pripraviti obe stranki, da naj stavko vendarle končajo.

East Ohio Gas Co. je zahtevala od mestne občine Clevelanda, da ji dovoli 13 odstotkov povišanja cene plina. Mestna občina Clevelanda se upira temu povišanju, tako s pravne kakor gospodarske strani. Postavila bo posebne strokovnjake, ki se spoznajo na produkcijo in stroške s plinom, da družbi dokaže, da je njena zahteva po višji ceni neupravičena.

Predsednik Eisenhower je danes pripravljen in na delu na končni sestavi poročila, ki ga bo jutri predložil kongresu. To poročilo se bavi izključno z ameriškim gospodarstvom. Poročilo, tako pravi Bela hiša, bo polno optimizma, da bo gospodarstvo v letu 1956 dobro. Še pred tem poročilom se je oglašil k besedi zakladni tajnik federalne vlade, Clevelandčan George Humphrey in je zopet povdaril, da je on proti znižanju davkov, čeprav bodo federalni dohodki višji kot pa izdatki. Humphrey se je pohvalil, da federalna vlada na vse strani varčuje.

"ENAKOPRAVNOST" Vesti iz življenja ameriških Slovencev

Owned and Published by
The American Yugoslav Printing & Publishing Co.
6231 St. Clair Avenue Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312

Issued Every Day
Except Saturdays, Sundays, Holidays and the First Week in July

SUBSCRIPTION RATES — (CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalca in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year — (Za eno leto) \$10.00
For Six Months — (Za šest mesecev) 6.00
For Three Months — (Za tri mesece) 4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year — (Za eno leto) \$12.00
For Six Months — (Za šest mesecev) 7.00
For Three Months — (Za tri mesece) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

JUGOSLOVANSKI BALET V AMERIKI

Nas tu v Ameriki veseli dvoje: prvič, da nastopa v Ameriki jugoslovanska kulturna skupina jugoslovanski balet, nastopa pa zelo vidno. Uporabili, razumljivo, da vsled svoje visoke kvalitete, so moderna ameriška sredstva. Je pa jasno tudi to, da bi neka kulturna skupina, ki bi ne imela zadostne kvalitete, ne bi mogla nastopati na znanem Broadway v New Yorku in da bi teh nastopov ne prenašala televizija. V New Yorku ostane ta skupina kar tri tedne, bo v Chicagu kar cel teden, se bo v Clevelandu predstavila dne 19. februarja.

Drugo, za kar nam gre trezno premišljeno, je dejstvo, da so prišli in da ni bilo nobenih težav. O tem nekaj vrstic kasneje.

Zivimo v času, ko se ne povdarja samo materialna stran našega življenja, marveč tudi kulturna. Kaj zmorejo naši možgani, kakšno notranjost imamo, kako jo prikazujemo na zunaj, kakšni se pokažemo, ko gre za skupno življenje v človeški družbi. Jugoslovanski balet naj pokaže en način prikazovanja človeške notranjosti z umetnim plesom. Jugoslovanski balet je po splošni kritiki kulturno udejstvovanje, s katerim Jugoslovani lahko nastopajo pred mednarodno publiko. Lahko sprejmejo nase vsako kritiko, Amerika pa je dežela, kjer je tekmovalstvo na umstvenem polju največje in tudi najbolj svobodno.

Ko gre za našo kulturo, za prikazovanje te kulture tudi zunanjemu svetu, naj ugotovimo nekatera dejstva, ki so neizpodbitna.

Slovenski narod je dobil kmalu po prvi svetovni vojni prvič v svoji zgodovini najvišjo znanstveno ustanovo lastno UNIVERZO. Na univerzah poučujejo profesorji, ki naj vzgojijo druge profesorje za vse vrste ostalih šol, pa tudi inženirje, pa tudi zdravnike in razne druge poklice. Če pa naj univerza res deluje, mora imeti poleg prostora in tehničnih sredstev tudi profesorje. Kako je bilo mogoče dati prvi slovenski univerzi univerzitetne profesorje? Slovenci so bili kot profesorji na univerzah že profesorji po raznih evropskih državah. Slovenci smo torej že imeli svoje sinove, ki so se dvignili visoko nad drugimi in dosegli visoko čast profesorjev univerze, čeprav ne na domačih tleh. V mednarodni konkurenci so se morali pač odlično izkazati. Vzemimo samo polje statistike. Statistika, zbiranje podatkov ni tako enostavna stvar, kakor se vidi na prvi pogled.

Predvojni Nemčiji, za njo pa vsej Evropi je dal znanstveno podlago za statistiko profesor na univerzi v Frankfurtu v Nemčiji, Slovenec dr. Žizek. Če bi bila slovenska univerza v Ljubljani dovolj močna, da bi lahko nastavila tudi profesorja za statistiko, seveda, če bi bila v Jugoslaviji taka potreba, potem bi bili lahko odpoklicali dr. Žizka iz Frankfurta, profsorska moč je bila na vsak način na razpolago.

Svetovni odri, svetovne opere so sprejele med se tudi jugoslovanske pevce. Tudi newyorská Metropolitan! Jugoslovanska violina je užigala po Ameriki.

Če se ozremo sedaj posebno na Ameriko, mora biti Amerika ravno Jugoslovanom, ki so se izkazali na umstvenem polju naravnost hvaležna. Srba Teslo imenujejo radi njegovih iznajd naravnost očeta moderne ameriške industrije. Poleg Tesle je tudi iznajditelj Pupin, Srb po rodu. Hrvat kipar Ivan Mestrovic ima svetovno ime. Njegova kiparska dela krasijo tudi ameriška mesta, tudi Chicago. Mestrovic sedaj poučuje na univerzi Syracuse, N. Y. Louis Adamič, Slovenec po rodu, je s svojimi knjigami v vseh predalih ameriških javnih knjižnic. Sedaj nastopa jugoslovanski balet, to je predstavnik umetnega plesa. In ples kot kulturno sredstvo? Izidor Cankar, sorodnik pokojnega Ivana Cankarja, je zapisal, da izražamo svojo kulturo v tiskani besedi, v petju, v kiparstvu, slikarstvu, kot ljudje s svojim ponašanjem, da pa je umetni ples najnovejša, toda najbolj fino sredstvo, s katerim pokažemo na zunaj, kaj smo kulturno na znotraj. Nastop jugoslovanskega baleta je torej kulturni dogodek prve vrste. Nas veseli, da segajo po vstopnicah Jugoslovani, kakor doslej še nikdar za kako prireditve, pa smo tudi prepričani, da bodo na prireditve dne 19. februarja prišli v Cleveland tudi Slovenci od drugod, recimo iz Loraina, Barbertona in drugih krajev v državi Ohio.

L. Č.

KEMMERER, Wyo.—Dne 31. decembra je umrl John Mohar, star 79 let, rojen v Kresniških poljanah. V Ameriko je prišel pred 40 leti. Zapušča soprogo, 4 sinove in 2 hčeri. Pokojni John je bil član SNPJ.

BROOKLYN, N. Y.—Dne 26. decembra je v bolnici preminila poznana rojakinja Antonija Tomaž (Thomas), ki je dolgo let živel v Brooklynu. Pred leti ji je umrl soprogo, ki je bil prvi predsednik pevskega zbora Slovana.

JOLIET, Ill.—Umrla je Mrs. Rose Terlep (Lustick), stara 66 leti. V Joliet je prišla pred 48 leti. Zapušča soproga Josepha, sina Gilberta in eno nečakinjo, vse v Jolietu. Bila je članica K.S.K.J., društva Planinski raj in A.B.Z.

—Umrla je Mrs. Margaret Smraker, stara 80 let. V Ameriko je prišla l. 1899. Kakih 25 let je živel v South Wilmingtonu, zadnjih 30 let pa v Jolietu. Soprogo je umrl l. 1939. Zapušča pet hčera: Margaret Troppe; Mary, Ann in Rose, vse v Jolietu; Katherine N. Singer, v Detroitu, Mich.; tri sinove, Joseph, Frank in John, vsi v Jolietu; dve sestri, Mrs. John Gregoric v Jolietu in Mrs. Agnes Korek v Lemontu, Ill.; brata John Kukman v Chanahonu; 8 vnukov. Bila je članica S.Z.Z.

—Umrla je Mrs. Johanna Papesch, stara 60 let. Doma je bila iz Trsta in je bila tukaj kakih 50 let; soprogo Martin je umrl l. 1943. Zapušča dve hčeri: Mrs. Rogel in Mrs. Mary Lapshansky, obe v Jolietu; pet sinov, Stephen, Joseph in Valentine v Jolietu; Martin v Pembine, Wis., in Michael v Beloit, Wis.; eno polsestro in pet polbratov; 22 vnukov.

—Umrl je Matthew Bauer Sr., star 83 let. Zadnja leta je bil tukaj v Jolietu, poprej je pa imel farmo. Zapušča dva sina, Matthew Jr. v Des Moines, Iowa, in Frank v Sioux City, Iowa; dve hčeri, Mamie Korek v Jolietu in Mrs. Barbara Monahan v Berwynu; 13 vnukov in 16 pravnukov.

—Umrl je Joseph S. Lopartz, 4 E. Jackson St., in sicer nanagroma v bolnišnici za srčno napako. Rojen je bil tu v Jolietu in je bil 54 let star. Zapušča soprogo Sadie, roj. Ciesak; dve hčeri, Anna Marie in Margaret, vsi v Jolietu; brata George v Jacksonville, Ill.; sestro Mrs. Anna Gasper v Wentachee, Wash.; več drugih sorodnikov.

STRABANE, Pa.—Anton Bombač iz Vincó, Pa., je umrl 22. decembra na svojem domu. Bil je že parkrat prej v bolnici radi slabega srea, dotični dan je pa kar zaspal ženi Elizabeti na rokah. Doma je bil iz Rakeka na Notranjskem (podomače Lakotov). V Ameriko je prišel pred 50 leti ter je ves čas živel v okolju Johnstowna, Pa. Pokojni zapušča ženo in sedem odraslih otrok, dalje dve sestri in sicer Frances Bartol v Strabane, Pa. ter Ano Polanc Clevelandu, O., brata Franka v N. J. in enega brata in eno sestro v starem kraju.

WAKEFIELD, Mich.—Umrl je Kath Komoc, star naseljenec. Rojen je bil v Planini blizu Postojne na Notranjskem. Poleg soproge zapušča štiri hčere, dve v Californiji, eno v Washington, D. C., in eno v Minnesoti, ki je bolničarka v indijanski rezervaciji.

LA SALLE, Ill.—V bolnici St. Mary's je umrl 83 let star vpočkjeni premogar Joseph Hrovat, član SNPJ. Živel je pri svoji hčerki Mrs. Lester Wenzel. Zapušča sina Franka Jr. v Mendoti, hčere Mrs. Wenzel, Mrs. Ludwig Sikole in Mrs. Matt Salzman v Coloradu, Mrs. Louise Yartz v Kansasu, Mrs. Mike Roderick v Lombardu ter 10 vnukov in vnukinj.

CHICAGO, Ill.—Zgodaj jutraj 31. decembra 1955 je v So. Chicagu nenadoma umrl Frank Kovacic st., eden izmed splošno znanih slovenskih rojakov na daljnji južni strani Chicaga. Rojen je bil v Kostanjevici na Dolenjskem 10. oktobra 1896. Ko je prišel v to deželo, se je naselil v South Chicagi. Tu je bil uposlen 33 let kot stationary engineer pri Youngstown Sheet and Tube Co. Zapušča soprogo Pavlo, rojeno Kuhel, sinova Frank Jr. in William, hčeri Marilyn in Dorothy, tri vnuke, dve snahi, tri sestere, 28 nečakov in nečakinj. Bil je član KSKJ, Goodfellow Club of South Chicago, Jugoslav-American Citizens' Club, SNPJ in CIO Local 1008.

JOLIET, Ill.—Umrl je nanagroma Kvirin J. Nasenbeny, star 69 let in sicer na svojem domu. Dolgo let je bil uposlen pri American Steel and Wire Co., zadnja leta pa je bil upokojen. Doma je bil iz Smihela in je živel v Jolietu 60 let. Bil je član KSKJ. Za njim žalujejo: soproga Louise; dve hčeri, Louise Stornich in Marie Ruth; 7 sinov, Rudolph, Leonard, Robert, James, Donald, Gerald in Thomas, vsi v Jolietu; 10 vnukov, ena sestra, Mary Kuglich in pol-brat Joseph Weeditz, vsi v Jolietu, ter več drugih sorodnikov.

—Umrla je Mrs. Jennie Govednik, stara 57 let. Doma je bila iz Loškega potoka, vas Retje. Za njo žalujejo: soprogo Joseph; dve hčeri: Miss Jean Ann in Miss Dorothy; trije sinovi: Joseph, William in James, vsi v Jolietu; tri sestere: Mrs. Antonia Benčina v Dublin, Georgia; ga. Pavla Roje in Janez Orešek, v Jugoslaviji; trije bratje: John, Carl in Joseph Kosmerl v Jugoslaviji; štiri vnuki in več sorodnikov. Bila je članica Slovenske Zenske Zveze in KSKJ.

—Mrs. Antonia Struna je prejela žalostna vest, da ji je umrla njena sestra Johanna Huste 19. decembra in sicer na svojem domu v Clarksburg, W. Va. Zapušča več sorodnikov tukaj in v stari domovini.

AMBRIDGE, Pa.—Dne 28. decembra je preminila Jennie Gaspersi, rojena Gaspersi, doma s Premia pri Ilirski Bistrici na Primorskem. Bila je članica SNPJ in SZZ. Zapušča soproga Johna, sina Johna ml., hčeri Jane Hudak in Dorothy Rosso, dva vnuka, v starem kraju pa brata Antona in sestro Josephino Mikuletič.

GOWANDA, N. Y.—Po dolgoletni boleznici je v nedeljo 8. januarja preminil Anton Majcen. Rojen je bil 19. maja 1882 v vasi Polje, župnija sv. Trojica na Dolenjskem. Kdaj je prišel v to deželo ni znano, toda v Gowandi se je naselil nekako l. 1913. Spadal je k Moose in ABZ. Zapušča vdovo Frances, pastorka Josepha Zurner v Buffalo, N. Y., hčerko Ruby Kempf, dve vnukinji Susan in Martha Kempf in sestro Rozi v Jugoslaviji.

ZDRAVNIK IN BOLNIK—MRTVA

V Massillonu, O., sta bila do smrti z revolverskim strelom pogodena zdravnik dr. Hart in njegova pacientka Mary Kostič. Hart je bil star 65 let, Kostič 35 let. Oba je ustrelil mož Kostičev Nick Kostič. Zločin se je izvršil v hiši, kjer je pokojni zdravnik Hart ordiniral. Morilec Nick je star 37 let, dela v jeklarni, je dejanje priznal, v zagovor pa je navedel le to, da je vesel, da je tako vse končano: Pravo ozadje še ni pojasnjeno. Nekaj luči daje družinsko razmerje Kostiča. Sin, ki je star 17 let, živi doma, hčerka stara deset let, dva sinčka stara osem in šest let, pa se nahajajo v otroškem zavetišču. Kostič se je udeležil zadnje svetovne vojne, bil večkrat odlikovan, pa tudi ranjen.

DVOR SLAVE IZVOLIL DVA IZUMITELJA IN KONFEDERACIJSKEGA GENERALA

V Dvor slave velikih Američanov Newyorške univerze bodo postavili tri nova poprsja. Nedavno je namreč padla odločitev, da bosta v to narodno svetišče prišla še dva izumitelja ter en general.

Med 209 slavnicami Američani, ki so dobili pri dvanajstih volitvah (volitve se ponavljajo vsakih pet let) največ glasov, so v resnici prihajali v poštev je Wilbur Wright, soizumitelj prvega motornega letala, priljubljeni junak iz državljanske vojne na jugu Thomas Jonathan "Stonewall" Jackson ter izumitelj zračne zavore in številnih drugih mehaničnih naprav za železnice George Westinghouse. Z njimi se je število Američanov, katere je doletela čast, da so po letu 1900 njihova poprsja postavili v Dvor slave, dvignilo na 86.

Bronasta poprsja bodo namestili v stebreniku Dvora slave. Stebrenik, ki je na kampusu Newyorške univerze v Bronxu, leži nad dolinama rek Harlem in Hudson ter gleda na newjerseyske palisade. Doslej so postavili v Dvor slave 81 bronastih poprsij. V kratkem bodo namestili tudi poprsje predsednika Woodrowa Wilsona in matematika ter fizika Josiaha Willarda Gibbsa. Wilson in Gibbs sta bila izvoljena l. 1950.

Na vsakih volitvah pride v poštev največ 7 slavnic, ki morajo biti ameriški državljani in mrtvi že najmanj 25 let.

Letalski pionir Wilbur Wright je dobil 86 glasov. Njegov brat Orville, ki je umrl l. 1948, ni prišel v poštev, ker od njegove smrti še ni preteklo 25 let. General Jackson, ki je poleg Roberta E. Leeja najslavnejši junak juga, je dobil 72 glasov. Izumitelj, inženir in industrialec George Westinghouse je dobil 62 glasov,

oziroma enega več, kolikor jih je potrebno za izvolitev.

Imena za volitve so morala biti vpslana pred 1. aprilom 1955. Prišla so z vseh strani, iz Krožkov za narodno čast po višjih šolah v državi ter z ameriških šol v Nemčiji, na Hawajih, v Avstriji, na Kubi in Potoriku ter v Kanalskem področju.

Kolegij volilcev, skupina odličnih Američanov vseh poklicev iz vseh 48 držav, je štel konec l. 1954 128 članov. Volilce izbireta upravnik Dvora slave dr. Ralph W. Sockman in senat Newyorške univerze.

Poleg treh izvoljencev je dobilo 20 ali več glasov še sedem mož, ki bodo prišli avtomatično znova na vrsto pri naslednjih volitvah. Med njimi so: filozof in psiholog William James (57), pisatelj in filozof Henry David Thoreau (54), skladatelj in glasbeni učitelj Edward A. MacDowell (53), industrialec in človekoljub Andrew Carnegie (49), naravoslovec Luther Burbank (42), bivši predsednik Harvarda in modernizator višjega šolstva Charles Eliot (20) ter umetnik Winslow Homer (20).

Zamisel za Dvor slave je dal ob prelomu stoletja takratni kancler Newyorške univerze dr. Henry Mitchell MacCracken, omogočilo pa ga je volilo pokojni Finley J. Shephardove, hčerke pokojnega finančnika Jaya Goulda. Svetišče so posvetili l. 1901. Prvi kip, kip vzgojitelja Horacea Manna, so namestili l. 1907. Zadnji kip, ki so ga postavili l. 1954, pa predstavlja predsednika Theodorja Roosevelta.

Common Council.

Luč iz Californije!

Californija postaja vedno bolj važna država v amerškem življenju. Ima 13,250,000 prebivalstva in jo po prebivalstvu prekaša le država New York, ki ima edinstveno vlemesto New York. Za Californijo se napoveduje, da bo imela leta 1965 najmanj 18,000,000 prebivalstva in bo prekosila državo New York najmanj za en milijon ljudi. Bajeslovno mesto Los Angeles je znano. Tam je vse v rekordih.

Če ne bo kandidiral za predsednika Eisenhower, prihajajo v poštev štiri republikanski kandidati, vsi doma iz Californije. Podpredsednik Richard Nixon je doma iz Californije in je eden od teh kandidatov.

Predsednik federalnega vrhovnega sodišča Earl Warren je doma iz Californije, kjer je bil večkratni governor.

Voditelj republikanskih senatorjev William Knowland je doma iz Californije in je napovedal, da če ne bo kandidiral Eisenhower, bo kandidiral on sam za predsednika.

V Californiji imajo republikanskega governorja Goodwina Knighta, tudi ta je napovedal svojo predsedniško kandidaturo. Politična luč torej iz Californije, če je ne bo zasenčila luč Eisenhowerja.

Ohio je tretja!

New York je najbolj obljude-na država v Združenih državah. Lansko leto je končala s 16,124,000 prebivalstva. Na drugem mestu za New Yorkom je Californija, ki ima 13,000,000 ljudi. Država Ohio je prekorajčila število 9,000,000 in ji napoveduje, da bo v letu 1960 dosegla 10,000,000 prebivalstva. Ze sedaj pa je Ohio na tretjem mestu med 48 državami, ko gre za obljudenost dežele. (Ohio pa je izkazala še en napredek—silno narasla pitje žganja, kar seveda na drugi strani koristi državni blagajni.)

Eden v Ameriko

Za konec meseca januarja je v Washington napovedan prihod predsednika britanske vlade Anthonya Edena. Povabil ga je bil predsednik Eisenhower.

Eden je Britancem že pojasnil, zakaj gre v Ameriko. Predsednika Eisenhowerja je označil za svoja osebnega prijatelja. V Washingtonu se bo z Eisenhowerjem vred posvetil ideji miru. Ni pričakovati, da bi prišlo do soglasja v vseh potankostih. Vendar pa bo on Eden storil vse, da se tudi na splošno vzbudi zaupanje v mir.

Eden, ki je govoril pred svojim odhodom v Ameriko, Britancem preko televizije in radia, je tudi vztrajal pri tem, da bo Velika Britanija izdelala svojo vodikovo bombo. Prepričan je namreč, da je vodikova bomba tista, ki odvraca in bo odvracala kot najbolj uspešno sredstvo kako svetovno vojno.

KAKO ODPRAVITI BREZPOSELNOST

Senator Paul Douglas, demokrat iz Illinoisa, je kongresu predložil svoj posebni načrt zakona, ki naj pomaga tistim krajem in tisti industriji, kjer je več kakor devet odstotkov delovne sile brez dela, ta brezposelnost pa traja vsaj 18 mesecev; oziroma kjer je nad šest odstotkov delovne sile brezposelne, ta brezposelnost pa traja že tri leta. Kje se je pokazala opisana brezposelnost? V krajih New England, v premogokopih rjavega premoga in pa v tekstilni industriji. Douglas zahteva, da naj se postavijo posebne komisije, ki naj skupno s krajevnimi občinami pregledajo položaj. Kako postaviti novo industrijo, kako dati posojila, davčne olajšave, dvigniti podporo za slučaj brezposelnosti, kako dati hrano tem ljudem in podobno.

RUSKI SMUČARJI V ITALIJI

Dne 26. januarja se začnejo smučarske tekme v Cortina D'Ampezzo. Kraj leži v zgornji Italiji in je svetovno zimsko letovišče. Na poti v Cortina D'Ampezzo so ruski tekmovalci, 31 po številu. Trenotno se nahajajo v Avstriji in se vežbajo na avstrijskih smučarskih terenih, kjer se vežbajo enako druge skupine, med njimi tudi ameriška. Smučarske tekme v Cortina D'Ampezzo so mednarodne. Udeležili se jih tudi Jugoslavlja.

POSTAJAMO VIŠJI IN DEBELEJSI

Ameriški prikojevalci moških oblek so se povzpeli do sledeče trditve:

Pred 25 leti je bila povprečna mera za moško obleko 38, danes je 41. Pred 25 leti je bil povprečni moški visok 5 čevljev, 8 palcev, danes je povprečna višina 5—10, oziroma 5—10 in pol. Končni zaključek je ta, da postajamo višji in debelejši, pa ta pojav razlagajo tudi tako, da se v novejšem času otroci bolje hranijo, da lahko bolj rastejo.

DOLAR POMAGA NEMČIJI

Ameriška vojaška uprava je izdala pregled, koliko so ameriški vojniki potrošili v Zapadni Nemčiji v letu 1955. Nemški trg so obogatili s 236,700,000 dolarji. V letu 1954 so potrošili manj, to je \$211,000,000, in v letu 1953 le \$193,000,000.

Gre za ameriške vojake, pa tudi njihove družine, ki se z ameriški dolarji vzdržujejo v Zapadni Nemčiji.

NEMCE TRENIRAMO

Narodna vojska Zapadne Nemčije, ki nastaja, bo imela tudi letalstvo. Treba je trenirati pilote. Prve pilote nemškega vojnega letalstva trenirajo Amerikanci, vaje pa se vršijo na lovskih letalih.

OHIO JE TRGOVSKA

V izkazu ameriške zunanje trgovine so ugotovili, da se v ameriški zunanji trgovini zelo živahno udeležujejo država Ohio. Gre za letni promet pol milijarde dolarjev. Pred Ohio v ameriški zunanji trgovini sta sprejaj le državi New York in Pennsylvania.

PLAČE UČITELJEV

V lanskem letu so se plače učiteljev v Ohio malo zboljšale. Povprečna letna plača je bila \$4,217, dočim je bila v letu 1954 \$4,020. Povprečno so dobili učitelji na osnovnih šolah okrog \$200 povišice, nekaj dolarjev več učitelji na srednjih šolah. V Ohio je 33,975 učiteljev in učiteljice osnovnih šol ter 22,279 na srednjih šolah.

NE BO DRAŽJIH ZNAMK.

Kongres v Washingtonu bo imel razpravljati tudi o predlogu, da naj se podražijo poštne znamke. Splošno prepričanje je, da znamk ne bodo podražili, ker smo pač pred volitvami in na znamkah je zainteresiran vsak volilec.

RUSILCI ZA NEMCIJO

Združene države pomagajo k oborožitvi Zapadne Nemčije. Ameriški letalci vežbajo nemške letalce. Vlada v Bonnu, ki pripravlja novo vojno mornarico, je zahtevala od Amerike, da ji da 12 rušilcev. Ameriški odgovor je bil ta, da bo dobila formalno na posodo štiri ameriške rušilce.

RAZSTAVA

AVTOMOBILOV

Razstava avtomobilov v Public Hall v Clevelandu je res nekaj posebnega. Na deset in deset tisoče jih obišče na dan to razstavo. Na razstavi vidite vse nove modele avtomobilov za leto 1956. Tudi inozemska industrija avtomobilov je udeležena na razstavi.

O kulturno-prosvetni dejavnosti naše občine

Kostanjevica je znana v kulturni zgodovini Slovencev, saj ima nekaj spomenikov visoke kulturne vrednosti, dala pa je slovenski kulturi tudi nekaj mož, na katere so Kostanjevčani po pravici ponosni.

Med kulturne spomenike nedvomno sodijo znamenite grajske arkade, ki so po mnenju strokovnjakov in umetnostnih sladokuscev nekaj edinstvenega v Jugoslaviji in Evropi. Poleg tega imamo v samostanski in farni cerkvi nekaj primerkov žlahtne gotike, ki je toliko pomembna v vseslovenskem merilu, da jo najnovejša Zgodovina Slovencev, (akademika Milka Kosa) kar na dveh mestih prinaša v celostranskih podobah. Tudi nekaj zelo starih skulptur naših podobarjev in umetnikov je v naši okolici.

Med znamenite Kostanjevčane štejemo pokojnega Jožeta Gorjupa, slikarja in kiparja, ki je poslikal cerkev sv. Miklavža, ki je danes spremenjena v muzej. Gorjup je poleg tega dela ustvaril še vrsto plastik in olj, med katerimi se odlikujeta zlasti portret kralja Matjaža, ki je zdaj v veži gimnazije v Kostanjevici, in pa njegova upodobitev Mojzesa. Ustvaril je tudi večje število grafik. Iz Kostanjevčane je dalje pesnik, pisatelj in slikar Jože Cvelbar (padel v prvi svetovni vojni), ki je, dasi mlad, že bil uvrščen med osebnosti slovenske književnosti. Iz bližnjih Jablanic je bil doma Jurčičev, ded, ki je dal svojemu vnuku pisatelju Jurčiču traven pečat s svojimi slikovitimi pripovedovanji. Prav v tej vasi je doma tudi mati enega največjih sodobnih jugoslovanskih slikarjev Božidarja Jakca, iz Orehovca pa je doma Marija Švalj, mladostna prijateljica pesnika dr. Alojzija Gradnika, ki ji je napisal morda najbolj pretresljivo ljubezensko izpovedi v slovenski liriki sploh. Zelo pomemben je za Kostanjevico tudi prvi starosta jugoslovanskega sokolstva Ivan Oražen, oče slovenskih visokošolcev, saj je dal vse svoje premoženje, ki pa ni bilo majhno, za revne študente. Dr. Oražen se je kot iskren patriot udeležil tudi balkanske vojne.

Kostanjevica je imela že zelo zgodaj tudi šole. Elementarna šola je bila namreč ustanovljena že v XIV. stoletju. To pa je bila komaj iskrica pod pepelom, kajti do današnje podobe šolstva je prišlo skoraj šele po preteku pol tisočletja in je dobilo sedanjo podobo šele po viharju narodne revolucije. V tem ogromnem razdobju se je pred obrazom kulturno-pro-

svetne dejavnosti zvrstilo nepregledno število ljudsko-prosvetnih delavcev, ki so nesebično delali in so nam lahko svetel vzgled.

PLODNA KULTURNA PRETEKLOST

To mesto torej ima neko kulturno tradicijo, kar se še prav posebno odraža v ljudsko-prosvetni dejavnosti. V Kostanjevici je bila namreč ena od najboljših slovenskih godb na pihala in jo je skozi desetletja vodil eden izmed ljudsko-prosvetnih vzornikov France Rabuse. Dalje so imeli v Kostanjevici v času predaprilske Jugoslavije močno knjižnico, ki je bila dobro obiskovana in je imela lepa dela na zalogi. Prav tako je bila lepo zastopana dramatika, saj sta delovala kar dva odra, ki sta tekmovala med seboj in dajala kvalitetne uprizoritve. Tako se je v tem obdobju zvrstilo pred kostanjeviškimi občinstvom mnogo najlepšega iz zakladnice domače, nekoliko manj tuje dramatike. Na sporedu so bile vse ljudske drame pisatelja Finžgarja, videli so domala vsega Cankarja, ki ga je s posebno ljubeznijo uprizarjal Jože Gorjup, videli so Zupancičovo Veroniko Deseniško, videli domala vse dramatizacije najboljših slovenskih leposlovnih del itd. Pri vsem tem moramo poudariti, da so vsa ta prizadevanja le imela pozitivne rezultate, ker je kostanjeviško občinstvo razgledano in zna ocenjevati posamezna dela, ki gredo preko odra, kar se zlasti opaža na debatnih večerih, ki jih zdaj prirejajo po vsaki premieri. Med osebnostmi predvojnega dejavnosti na tem področju moramo poleg številnih igralcev in sodelavcev pri raznih prireditvah omeniti tudi pokojnega Lavoslava Bučarja, ki je žrtvoval marsikaj iz svojega rezervnega fonda za ljudsko kulturo v Kostanjevici. Mnogo je prispeval tudi z izposojanjem knjig iz svoje lastne knjižnice, kar so delale tudi nekatere druge družine poleg Bučarja predvsem Rabusetovi in Jankovičevi.

Tudi slovenski časniki so vsaj kdaj pa kdaj kaj povedali o delu in naporih Kostanjevčanov. Posebno lepo mesto je v Dolenjskih novicah, ki so izhajale še v Avstriji, kjer pripoveduje dopisnik o prireditvi, katere dobiček je šel za postavitev Prešernovega spomenika v Ljubljani. Kostanjevčani so torej imeli visoko kulturno zavest in te jim je še veliko ostalo do dandanašnjih dni, če se ni vsaj pri nekaterih še celo stopnjevala. Po taki tradiciji je lahko zaživel

kulturno delo po osvoboditvi, ki je prinesla poleg nacionalne, socialne in splošne politične tudi kulturno sprostitev.

KOSTANJEVICA V ZARJI NOVIH DNI

Teško bi bilo naštet vsa dela, ki so se zvrstila preko naše-ga odra po osvoboditvi. Prve povojne dni smo tudi imeli razne mitinge in druge prireditve, ki pa so bile pripravljene bolj na hitro roko, kakor je bil sploh nagel tempo prvih dogodkov po osvoboditvi. Ščasoma se je stvar naravnala in se je vse delo skristaliziralo v Sindikalno kulturno-umetniško društvo, ki so ga imenovali po padlem borcu Lojzeru Košaku. To društvo je bilo ustanovljeno 1951. Prva leta svojega obstoja je delovalo brez priložnostno in je do konca sezone 1952/53 dalo pet celovečernih prireditev, ki pa so bile večkrat ponovljene doma in na gostovanjih v Cerkljah, Vidmu, Leskovcu in Sentjerneju. Delovala je poleg dramske sekcije tudi godba, ki je sicer gasilska, in pa razne organizacije, ki so pripravljale samostojne prireditve manj resnega značaja, ker so se zaključevale z veselico v razne dobrodelne namene. SKUD Lojze Košak je ustanovil pokojni šolski upravitelj Stanko Gašček, dramske sekcije in godbo ter pevski zbor (v kolikor je ta redno obstaja la) pa je vodil Miroslav Gorenšek.

Med deli, ki so jih v tem času uprizorili, so nekatera visokokvalitetna, druga povsem povprečna. Društvo je torej tudi v tem času prešlo vse tiste težave, ki so bili značilne za kulturna društva po vojni.

SKUD Lojze Košak je ponovno sestavil tudi knjižnico, kateri je dala osnovo tista zaloga, ki se je ohranila izpred vojne, ki pa je bila silno okrnjena, saj so skoraj vsa najboljša dela izgubljena. Prav tako je z inventarjem nekdanjega sokolskega društva, ki so ga raznesli in nekaterih delov do danes še niso dobili nazaj, čeprav so bili tisti, ki so to imovino po izbruhu vojne prevzeli, že večkrat opozorjeni. Knjižnica se je opomoga nekoliko šele v zadnjem času, vendar je zaloga za njih potrebe še povsem nezadostna. Res je, da so čas, ki je bil najbolj ugoden za nakup knjig—prva povojna leta—zamudili, vendar se mora v naporih za prosveto posvetiti največ skrbi knjižnici in jo tako premakniti z mrtve točke.

Zadnji dve sezoni je bilo tu šestnajst celovečernih prireditev. Tu niso vštete vse tiste priložnostne prireditve, ki so jih dali n. pr. gasilci in so bile tudi lepe. Med dramskimi deli zadnjih dveh sezon so bila naslednja: Benelli: Ljubezen treh kraljev, Smrekar: Zimska pravljica, Ilka Vašte: Visoka pesem, Kreft: Celjski grofje, Nazor—

Gradnik: Pepelka, Golia: Princeska in pastirček.

Ker se mora člane dramske sekcije sistematično šolati, so v tem času študirali tudi razne odlomke iz reprezentativnih dramskih del kot Levstik: Tugomer, (Kreftova predelava!), Cankar: Hlapci, Finžgar: Naša kri, Čehov: Medved in Snubač, Nušič: Gumb, itd. Na ta način so preizkušali sile igralcev, jih obenem izpopolnjevali ter pripravljali na večje vloge.

Posebno poglavje zaslužijo akademije zadnjih dveh sezon, s katerimi so se trudili, da bi dosegli resnično umetniško ravnen in pa, da bi odpravili že skoraj vsesplošno usidrano mnenje, da so akademije utelešeni dolgičas in nujno zlo. To so napravili tudi tako, da so sleherni akademijo začeli pripravljati vsaj dva meseca poprej. Sestavili so spored, ki je vsestransko zajel zgodovino tistih dogodkov, ki so akademija obnavljala, ki so močne motive iz oblasti umetstva, glasbene kulture in zakladnice plesov. Vse to so potem spojili v logično zaključene in miselne celote, in ji napisali čustveno razgibano spremno besedo. Akademije so na ta način doživljale uspehe in prirediteljem ni bilo žal številnih vaj in truda. Med te akademije moramo šteti naslednje: Skozi trpljenje v lepše življenje. Od zmag do zmag, kjer je nastopilo dve sto ljudi, dalje Manica je kakor zarja, dve verziji akademije Neiztrohnično srce, ki sta bili obe po mnenju občinstva še posebno lepi.

Pri vseh teh akademijah je sodelovala tudi šola, ki je poslejno več delili od kulturno-umetniškega društva, ker sta obe ustanovi namenjeni ljudski kulturi.

V lanski sezoni so poživili tudi delo Ljudske univerze, ki je bila ustanovljena predlanskem. Prvo leto je bolj živovarila, med tem ko je lanske sezono zaživela v polnem razmahu. Imeli so štirinajst predavanj, kar pomeni štirinajst tedeljev. Na teh predavanjih so se zvrstili izbrani predavatelji—strokovnjaki, ki so predavali o trenutno najbolj perečih problemih. Povzdigi kmetijstva so bila posvečena predavanja kakor: O umetnem osemenjevanju plemenske živine, O prehrani naše živine, O obnovi naših vinogradov, O umetnih gnojilih, itd. Zdravstvu so bila posvečena predavanja kakor: O tuberkulozi, O razvoju otroka v puberteti. Kulturi je bilo posvečeno predavanje o Prešernu, kjer je predaval pesnik Severni Sali. Ljudska univerza pa so začeli z najbolj perečo temo v sezoni o komunah. To predavanje je imel sekretar ZK okraja Krško tov. Franci Kolar. Tako se je prav Ljudska univerza vrstila med tiste vsestranske aktiviste, ki dajejo podeželju podoba novega časa in novih spoznanj.

Med posebnostmi, ki so ju priredili v lanski sezoni, Prva je bila Razstava slovenske knjige in rokopisov, druga pa Razstava starožitnosti in kulturnih spomenikov. V Domu kulture imajo namreč karsen paviljon, ki je nad vse pripraven za take prireditve. Obe razstavi sta dokaj uspešni. Prva je pokazala, da Kostanjevčani mnogo bero in da imajo mnogo knjig po svojih domovih, druga pa,

da je mestu potreben majhen lokalni muzej, ki že ima svojo osnovo v predmetih, ki jih je zbirala in jih z vso skrbnostjo ohranila nekdanja meščanska korporacija in nekateri posamezniki. Osnovo za muzej imajo v cerkvi sv. Miklavža, ki je že prešla med kulturne spomenike, in imajo v njej že precej ohranjenih stvari.

POGLEJ V BODOČNOST

Letošnjo sezono so začeli s prvim julijem, kar je sicer malce nenavadno, toda nujno. V septembru in oktobru so bili napovedani v Kostanjevici mladinci, ki taborijo v razvalinah njih gradu in se pripravljajo, da bodo nekoč vojniki Ljudske armade. Tem mladincem je bilo treba nekaj pripraviti, ker so v pretekli sezoni videli, da so bila gostovanja globoko pod ravnjo njih domačih prireditev. Zato so na zadnji sejni upravnega odbora lanske sezone sklenili, da bodo naštudiral čez počitnice mladincem razpisno delo. Odločili so se za delo proletarskega pisatelja Toneta Čufarja: Ameriška tatvina in jo doslej že šestkrat uprizorili. Pri teh predstavah se je doslej zvrstilo že nad dva tisoč gledalcev. Poleg tega so začeli s študijem Tymarjerje igre: Mladost pred sodiščem, ki bo v kratkem doživela uprizoritev. To bo torej druga premiera v tej sezoni. Če pomislimo, da so pred nekaj dnevi dali tudi Benelličovo Ljubezen treh kraljev in je bila to že sedma predstava v tej sezoni, so vendarle dosegli neke uspehe. Druga leta so namreč začeli gledališko sezono z 21. oktobrom.

Kot tretjo premiero so podali Kloštarskega žolnirja, ki ga je kot variacijo na Jurčičevo temo napisal Lado Smrekar. Ta predstava je krstna predstava. Ostala dela, ki jih bodo naštudirali v tej sezoni so še Žiškova Miklova Zala. S to predstavo se bodo spomnili starega igralca Jožeta Kavčiča, ki slavi letos 25-letnico prostovoljnega ljudsko-prosvetnega dela. To delo je skozi 25 let opravljal z njemu lastno delovno disciplino. O ostale sporedu ne bi govorili, ker ga prilagajo trenutnim razmeram in možnostim, dasi imamo popoln načrt za dve leti naprej.

Ljudska univerza bo tudi letos delovala. Ob nedeljah bodo še naprej razna poljudna predavanja, ki bodo pomagala pri vsakdanjih skrbeh. Poleg tega bodo organizirali tečaj nemškega jezika, za katerega je precej zanimanja, tečaj knjigovodstva in

ALI KAŠLJATE?
Pri nas imamo izborni zdravilni vam ustavi kašelj in prehlad
Lodi Mandel Ph. G. Ph. C
MANDEL DRUG CO.
15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034
Pošljemo karkoli prodamo kamorkoli.

HIŠE NAPRODAJ

IMAMO LEPE MODERNO ZGRAJENE HIŠE

na Lake Shore Blvd. v Clevelandu in Euclidu, blizu šole, cerkve in busa. Dajte, da mi rešimo vaš problem, in če niste zadovoljni z vašo hišo, vam jo prodamo in si lahko izberete eno teh.

Pridite, da vam razložimo naš načrt.

Imamo hiše s 2, 3 in 4 spalnimi.

KOVAC REALTY
960 East 185th Street
KE 1-5030

gospodinjski tečaj. V ta namen že pripravljajo sredstva in izbirajo predavatelje. Mnogo bodo lahko pomagali strokovnjaki dr. Križnič, veterinar Bučar, agrotehnik Filipčič enolog Likar, knjigovodja Gošnik Jelšnikova itd.

Volja in pripravljenost sta naravnost velikanski, pomagati pa bodo morale tudi druge množične organizacije, da bo to delo vsestransko temeljito in da bo rodilo zaželene rezultate. Vloga ljudskih univerz postaja čedalje večja. Morda je bilo prav na tem mestu premalo povezanosti in nesebičnega sodelovanja.

O knjižnici in čitalnici naj pripomnim, da bo treba napeti vse sile za razširitev knjižne založbe, v čitalnico pa pripraviti kar najširše kroge, začeti pri javnih delavcih, ki doslej žal niso pokazali potrebnega zanimanja zanj, bodisi zavoljo zapostopenosti, bodisi iz kakih drugih razlogov. Sodobni človek mora zasledovati naše dnevno časopisje in revije, ker bo le s takim, vsestranskim delom širil svoje obzorje in šel vstrec z novim časom. Tudi tu bodo morale pomagati ostale družbene organizacije in tako izbojevati knjižnici in čitalnici tisto mesto, ki ji pripada. Mnogo tega bodo lahko dosegli z gledališkim listom.

Posebno dobra oblika tega dela so Tedni kulture. V razdobje enega tedna so razvrstili dvanaest prireditev. Te prireditve so imele skrajno nizko vstopnino ali pa so bile povsem brezplačne. Na ta način so doživeli velik kulturni efekt, saj je v Tednu kulture prestopil povprečno vsak občan vsaj trikrat prag Doma kulture. To obliko dela kaže nadaljevati in s komentiranimi predstavami doseči čim večjo razumevanje ter poglavljanje v svet kulturnih dobrin.

Vso to problematiko pa bodo morali še naprej reševati na debatnih večerih, ki so doslej pokazali toliko dobrih rezultatov.

Oglašajte v --- Enakopravnosti

NAZNANILO DELNIČARJEM NORTH AMERICAN BANKE

Vsem delničarjem North American banke se tem potom naznanja, da se vrši

LETNA DELNIČARSKA SEJA v sredo 25. januarja

ob 8. URI ZVEČER

v prizidku Slov. nar. doma

na 6417 ST. CLAIR AVENUE

na kateri se bo izvolilo direktorje družbe za prihodnje leto in ukrepalo o drugih zadevah, ki pridejo na dnevni red

Prosi se vse delničarje, da se udeležijo, v slučaju pa, da ne morejo priti, se prosi, da pošljejo "proxy," katero so dobili

R. G. KOVATCH, tajnika,
THE NORTH AMERICAN BANK CO.

Ambrosia Pie with Cereal Flake Crust is delectable to eat, easy but interesting to make, and adds wholesome nutrients to the diet.

TISKOVINE

IZDELANE V TISKARNI

Enakopravnosti

SO LIČNE IN V NAJNOVEJŠEM TISKU

-Cene so zmerne—naročila hitro zgotovljena—

Se priporočamo društvom,

trgovcem, obrtnikom in posameznikom

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVE.

A. GRDINA & SONS

POGREBNI ZAVOD in TRGOVINA S POHIŠTVOM

1053 EAST 62nd STREET HENDERSON 1-2088

URADI V COLLINWOODU:

17002-10 LAKE SHORE BLVD. KENMORE 1-5890
15301 WATERLOO ROAD KENMORE 1-1235

